

DE TIEN GEZICHTEN VAN DE MAAS

Willem Kurstjens

De tien gezichten van de Maas werd in opdracht van uitgeverij Shinz
vormgegeven door Baer Cornet te Venlo.

De tekst werd gezet in de TEFF Collis.

De omslagfoto's zijn van Carla Dienaar.

ISBN 000-00-00000-00-0

NUR 000

Eerste druk najaar 2012

Niets uit deze uitgave mag zonder toestemming van de auteur en/of
uitgever op enigerlei wijze worden overgenomen.

Uitgeverij Shinz

www.shinz.nl

INHOUD

Kom	5
Grensmaas	6
Ligweide	7
Medea de Maas	8
Onder de brug door	9
Oorlogsnacht	10
Luis	11
Hier	12
Traag	13
Oude Maasbrug	14
Veer over de Styx	15
Verantwoording	16

KOM!

*Sta op, kom met me mee
langs de Maas.*

*Lees de lippen van de golven,
de melomane lichtbrekers.*

*Spits je oren
maar het geluid van de twijfel
In het gras.*

*Niets is zeker,
maar niets is zo zeker
als dit.*

De Maas talmt, rekt
zich verlangend uit naar het licht
dat over haar heen schuift.

Hetzelfde licht dat binnenskamers
door de halfopen, bibberende luxaflex
op de zwarte tegelvloer valt.

Alles stroomt en is in rust.

Nu zeg je het, nu zeg je
wat je altijd al had willen zeggen
(zeg je), maar niet kon zeggen,
omdat je niet wist hoe.

Nu maak je je vloeibaar,
als het water waaraan we liggen,
en laat je je gaan. Je stroomt
over me heen en zegt het.

Terwijl de zon het water
en de wind het gras, zeg je
wat je moet zeggen,

valt je tong zoals hij moet
vallen
– nu.

Ziedend baant ze zich een weg
door haar geliefde land, slokt oevers op,
ontwortelt bomen en sleurt ze mee.

Ze tergt en knakt het riet dat haar streelde,
wurgt de struiken die haar toewuifden,
en doordrenkt de aarde met haar gal.

Hij die beloofd had zich aan haar
te zullen binden, ging vreemd overzee.

Verdoemd is Jason en zijn Gulden Vlies,
zijn huis en zijn nageslacht, en het hunne.
Verdoemd, voor eeuwig verdoemd!

De zon
knibbelt
aan het water.

Het water
knabbelt
aan de zon.

Onder de brug door
stroomt de Maas
met het licht naar de zee.

Onder de brug door
stroomt de Maas
met het vuur van ons twee.

De nacht was duizend vadem diep,
geen maan, geen sterren aan het firmament
de lucht een dikke laag cement,
zwart het water dat daar liep.

Iemand struikelde en viel. Iemand riep:
‘Halt! Wer da?’ over het verlaten veld.
Men wachtte, zo werd naderhand verteld,
totdat men dacht dat hij weer sliep.

Steeds dichterbij kwamen ze bij de Maas,
de winterbrede, met haar opgezwollen lijf,
die amechtig lag te zuchten in haar bed.

Iets in hun achterhoofd zei: ‘Dwaas,
doe toch niet zo gek en blijf!’
– maar hun onstuimigheid belette het.

Hij heette Luìs en was zo arm als een luis.
Daarbij klein, gedrongen, vrijgezel.
Schielijk ging hij weg uit Teruel
en kwam in Steyl in het Gezellenhuis.

Overdag werkte hij in een gieterij
en stak met zijn lans in de oven
als in een stier die eraan moet geloven,
en liet het kokende ijzer vrij.

’s Avonds stond hij aan het raam
en zong zijn hart uit naar de Maas,
een lied, verheven en voornaam,

het allerdroevigste relaas
van de Geliefden van Teruel,
don Diego en señora Isabel.

Ik heb de kluwen licht afgewonden
 totdat het niet meer verder kon,
 tot diep in Frankrijk aan de bron,
 waar ik mezelf heb hervonden.

Toen ben ik weer opnieuw begonnen,
 maar andersom: ik haal de draad weer in
 keer terug naar het begin,
 waar ik hem heb ontsponnen.

Hier ben ik weer, door de groene nis
 van het verlangen teruggekeerd
 naar de plek vanwaar ik ben vertrokken.,

klaar om te vergeten wat ik heb geleerd
 – alles stroomt, niets blijft zoals het is –
 en weer kind te worden aan mijn moeders rokken.

Zeg eens, waarom is de Maas zo traag?
 Omdat ze van zover moet komen
 of zwanger gaat van zwoele dromen?
 Het is toch niet de Wolga of de Taag?

Zeg eens, waarom is de Maas zo traag?
 Omdat ze met de wolken drijft
 of steeds maar naar bespiegeling neigt?
 Het is toch geen papierstroom uit Den Haag?

Wat maakt haar zo vol, zo moe?
 Is ze bevangen door de zon
 of herinnert ze zich haar bron
 en is ze aan herbronning toe?

Naar een gedicht van Martinus Nijhoff

Ik ging naar Blerick om de brug te zien.

Ik zag de oude brug. Twee overzijden
met elk twee krijgers die ten strijde
trekken, worden één. Een minuut of tien

dat ik daar zat, in het gras, in mezelf verzonken,
mijn hoofd vol van het landschap wijd en zijd –
laat me daar midden uit de oneindigheid
een stem vernemen dat mijn oren klonken.

Het was een man. Het schip dat hij bevoer kwam
langzaamaan stroom af door de brug gevaren.
Hij was alleen aan het dek, hij stond aan 't roer.

en wat hij zong hoorde ik dat hymnen waren.
O, dacht ik, o, dat daar Tajiri voer.
Prijs Venlo, zong hij, moge God de stad bewaren.

Scharlaken oogt de lucht.

Bomen kartelen de kim.

Het veer vaart uit en overbrugt
de afstand naar je schim.

Stil wast het water de keien.

De merels komen op verhaal.

Nog even, dan ben ik bij je.

Ik loop het veer op en betaal.

MEDea DE MAAS Medea is de hoofdpersoon uit de gelijknamige tragedie van Euripides. Om wraak te nemen op haar overspelige echtgenoot Jason vermoordt ze de kinderen die ze samen met hem heeft gekregen.

OORLOGSNACHT De nacht in kwestie is de nacht van 16 op 17 januari 1945 toen een groepje Tegelenaren probeerden bij de Veldstraat in Tegelen de Maas over te steken.

VEER OVER DE STYX is geïnspireerd op het einde van de derde *Canto* van de *Divina Commedia* van Dante Aleghieri, waarin hij de overtocht van de dode zielen over de rivier de Styx naar de onderwereld beschrijft.